

alpMedia Newsletter

Informacijska služba CIPRA – 20.11.2008, št. 22/2008
www.cipra.org/alpmedia

Več življenja za Alpski Ren

Bindingova nagrada, ki se podeljuje za izredne dosežke na področju varstva narave in okolja, je bila letos izjemoma podeljena za eno samo področje: za revitalizacijo Alpskega Rena in njegovih pritokov.

Alpski Ren je na številnih odsekih mejna reka med Švico, Lihtenštajnom oziroma Avstrijo.

© CIPRA International

Bindingova fundacija je na ta način želela poudariti pomen stoletnih prizadevanj za revitalizacijo reke in pri tem podpreti vsa dosedanja prizadevanja Mednarodne vladne komisije za Alpski Ren (IRKA). IRKA je politični odbor, v okviru katerega sodelujejo države ob Renu v korist Alpskega Rena.

Veliko Bindingovo nagrado v višini 50.000 CHF je za leto 2008 prejel švicarski inženir Franco Schlegel. Schlegel se je že pred 25 leti v svojem podiplomskem delu s področja prostorskega načrtovanja na ETH Zürich

lotil ideje o revitalizaciji Alpskega Rena. S trdovratnim promoviranjem svojih zamisli je kljub odporu naletel na podporo pri nekaterih ustanovah, to pa je posredno vodilo tudi v ustanovitev IRKA in izdelavo lastnega koncepta za razvoj Alpskega Rena leta 2005.

Fundacija je podelila tudi t.i. male Bindingove nagrade: nagrajena sta bila bavarski inženir Walter Binder za svoja prizadevanja pri izvajanju prvih obsežnejših ukrepov revitalizacije rek ter Alwin Schönenberger iz Vorarlberga za svoje pionirsko delo na področju varstva mokrišč. Poleg tega so bili odlikovani štirje primeri dobre prakse, med njimi projekt prve širitve struge Alpskega Rena v bližini švicarskega Felsberga ter projekt renaturacije Lihtenštajnskega kanala.

Bindingove nagrade so 14. novembra v Vaduzu v Lihtenštajnu podelili že 23. zapored. Nagrada se podeljuje za odlične dosežke na področju ohranjanja naravne eksistenčne osnove ter varstva narave, pokrajine in okolja.

Več informacij na: <http://www.binding.li> (de), <http://www.alpenrhein.net> (de)

Vsebina

Stran 1

Več življenja za Alpski Ren

Stran 2

Švica: rezerve nezazidanih stavbnih zemljišč na gorskih območjih pogosto prevelike

ACCESS: za boljšo oskrbo s storitvami javnega pomena

Narava energije – energija narave

Projekti o čezmejnih povezavah na področju naravnih nesreč

Stran 3

Vpogled znanstvenikov v tuje gorske regije in kulture

Ali bodo podnebne spremembe Alpe izsušile?

V Narodnem parku Stelvio / Stilfser Joch načrtujejo odstrel 1700 jelenov

Nove in stare poti v proizvodnji električne energije

Stran 4

O tem in onem

Prireditve

Saj ni res, pa je...

Najpomembnejši članki:

Več na strani 2: Švica: rezerve nezazidanih stavbnih zemljišč na gorskih območjih pogosto prevelike

Kot kažejo podatki iz prve nacionalne statistike zazidljivih zemljišč, Švica trenutno razpolaga z 227.000 hektarji zazidljivih zemljišč, od katerih je četrtnina še nezazidanih.

Več na strani 3: Vpogled znanstvenikov v tuje gorske regije in kulture

International Human Dimensions Programme on Global Environmental Change (IHDP) se v oktobrski izdaji svojega glasila IHDP Update posveča gorskim območjem.

Švica: rezerve nezazidanih stavbnih zemljišč na gorskih območjih pogosto prevelike

Kot kažejo podatki iz prve nacionalne statistike zazidljivih zemljišč, Švica trenutno razpolaga z 227.000 hektarji zazidljivih zemljišč, od katerih je četrтина še nezazidanih. Njihova površina je na prebivalca v mestnih predelih precej manjša kot v podeželskih in turističnih regijah. Tako razpolaga prebivalec kantona Valais s 671 m² velikim zazidalnim zemljiščem, to pa je okoli šestkrat več kot pri prebivalcih kantona Basel-mesto. Velike razlike med regijami obstajajo pri nezazidljivih zemljiščih. V mestnih kantonih je neizkoriščenih gradbenih zemljišč zelo malo, medtem ko jih je v podeželskih kantonih, kot so Valais, Freiburg ali Glarus, še zelo veliko. Študija, ki so jo v dopolnitev statistike zazidljivih zemljišč dodatno pripravili strokovnjaki, je pokazala, da je obseg neizkoriščenih zazidalnih območij prevelik in da teh pogosto primanjkuje tam, kjer se pričakuje povečano povpraševanje v prihodnosti. Nezazidana stavbna zemljišča so pogosto „na napačnem kraju“, kjer so povezave s sredstvi javnega prometa slabe. Vse neizkoriščene rezerve bi zadostovale za dodatnih 1,4 do 2,1 mio. prebivalcev in so približno dvakrat tolikšne, kot so ocenjene potrebe do leta 2030.

Vir in prenos: <http://www.are.admin.ch/themen/raumplanung/00228/00274/03672/index.html?lang=de> (de/fr/it)

Bolj kot je občina podeželska, več rezerv nezazidanih stavbnih zemljišč ima v povprečju.

© CIPRA International

ACCESS: za boljšo oskrbo s storitvami javnega pomena

Konec oktobra se je v Genovi v Italiji začel mednarodni projekt ACCESS, ki si bo z organizacijskimi inovacijami prizadeval izboljšati obstoječo mrežo javnih komunalnih storitev v gorskih regijah. V središču pozornosti bo predvsem lokalna oskrba s storitvami javnega pomena, poštnimi in telekomunikacijskimi storitvami, storitvami javnega prevoza, zdravstvenimi in izobraževalnimi storitvami.

ACCESS poskuša razviti nove strukture, ki bi regijam omogočile, da si z idejami in medsebojnim sodelovanjem pomagajo pri vzpostavitvi kakovostnejše oskrbe z javnimi storitvami. Osrednji del projekta so ugotavljanje dobrin vsakodnevne porabe, boljša dostopnost storitev, ki niso lokalnega izvora, vzpostavitev dostopa do svetovnega spleta na celotnem območju posamezne občine in boljša mobilnost prebivalstva. Vodilni partner projekta je Švicarska delovna skupnost za gorska območja (SAB).

Vir: www.alpine-space.eu/the-projects/running-projects/?tx_txrunningprojects_pi1%5Buid%5D=3&tx_txrunningprojects_pi1%5Bview%5D=singleView (en)

V gorskih regijah, kjer ni turizma, so tudi mreže javnih storitev redkejšje.

© PIXELIO / Fabian Sommaruga

Narava energije – energija narave

19. februarja 2009 bo v švicarskem mestu Basel potekal kongres NATUR Kongress 4/09 "Narava energije – energija narave". Energijski in podnebni problemi se bodo v vedno večji meri reševali na področju zemljišč in kmetijstva, gozdov, voda, pokrajine, poselitve in geotermijskih virov, večja se tudi pritisk nanje, zato pogosto prihaja do konfliktov z interesi varstva narave in krajine in prav v zvezi s to problematiko bo treba proaktivno sodelovati v razpravi na kongresu. V dopoldanskem delu bo Mednarodna komisija za varstvo Alp (CIPRA) organizirala okroglo mizo z naslovom "Ukrepi za varstvo podnebja pod drobnogledom". V ospredju bo vprašanje trajnosti tovrstnih ukrepov. V razpravi bodo udeleženci izhajali iz konkretnih primerov. Poleg tega bo CIPRA predstavila prve rezultate projekta cc.alps "Podnebne spremembe: mislimo korak naprej!". Poleg razprave se bo zvrstilo še okoli 30 delavnic, ki bodo potekale v nemškem in francoskem jeziku.

Program in prijava na <http://www.natur.ch/kongress> (de/fr) (od 24. 11. 2008 dalje).

Projekti o čezmejnih povezavah na področju naravnih nesreč

Novi projekt EU AdaptAlp se ukvarja z ukrepi prilagajanja na podnebne spremembe in z ocenjevanjem naravnih nesreč. Strategije in rešitve, s katerimi bi obvladovali posledice podnebnih sprememb, naj bi postale podlaga za intenzivnejše mednarodno sodelovanje pri upravljanju naravnih nesreč. Projekt AdaptAlp bo trajal tri leta, pri njegovem izvajanju pa bodo sodelovali partnerji iz Avstrije, Francije, Italije, Nemčije, Slovenije in Švice.

Prav tako omogoča boljše čezmejno povezovanje na področju splošne varnosti in varnosti pred naravnimi in drugimi nesrečami nova spletna platforma, ki je bila pred kratkim predstavljena na srečanju Delovne skupine za alpske države ob koncu skupnega projekta vzpostavitve mreže geopodatkov. S pomočjo geografskega informacijskega sistema (GIS) je mogoče v nujnih primerih hitro pridobiti pomembne informacije oz. jih posredovati naprej na celotnem območju in se tako izogniti zamudnim uradnim potem. Spomladi 2009 bodo novo spletno platformo preizkusili v praksi, pri tem pa izhajali iz scenarijev čezmejnega varstva pred naravnimi nesrečami.

Vir in več informacij <http://www.alpine-space.eu> (en), <http://www.provinz.bz.it/lpa/285.asp?art=265834> (de/it), <http://presse.vorarlberg.at/land/dist/vlk.html?id=28514> (de), <http://www.argealp.org> (de/it)

Vpogled znanstvenikov v tuje gorske regije in kulture

International Human Dimensions Programme on Global Environmental Change (IHDP) se v oktobrski izdaji svojega glasila IHDP Update posveča gorskim območjem. Te naj bi bili „laboratorij za prilagajanje“ težjim okoljskim razmeram, kar postaja vedno pomembnejše zlasti zaradi podnebnih sprememb. V krajših povzetkih znanstvenih del so opisani izzivi in rešitve z različnih gorskih regij Afrike, Evrazije in Amerike.

Predstavljeni projekti postavljajo v središče pozornosti prebivalce gorskih regij. Nemški raziskovalci, denimo, v enem od prispevkov pojasnjujejo, kakšne posledice je za kulturno pokrajino v Karpatih imel padec železne zavese, zaradi katerega je prišlo do propada gospodarskih in socialnih struktur. In če pogledamo na drugo stran sveta: Mount Kenia v vzhodnem delu Afrike ima vlogo „vodnega stolpa“ za ogromne površine – kaj bi se zgodilo, če bi zaradi podnebnih sprememb prišlo do taljenja rezerv snega? Na to vprašanje poskušajo odgovoriti švicarski znanstveniki v sodelovanju z domačimi raziskovalci. S podobno zasnovanimi vprašanji se ukvarja tudi preostalih 13 člankov.

Časopis je objavljen na <http://www.ihdp.unu.edu/file/IHDP+Updates/IHDP+Update+2008+2?menu=60> (en)

Tradicionalni kulturni sistemi so danes izpostavljeni velikim pritiskom.

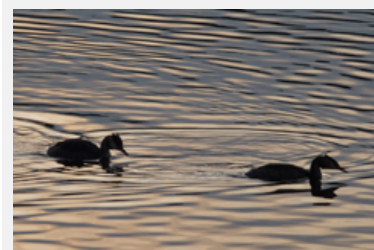
© PIXELIO / Birgith

Ali bodo podnebne spremembe Alpe izsušile?

Alpski lok bo vlogo vodnega zbiralnika za Srednjo Evropo ohranil tudi v prihodnje, vendar z omejitvami, napoveduje najnovejša raziskava, ki jo je po naročilu Evropske agencije za okolje (EEA) opravilo dvajset članov ekspertne skupine. Kot ugotavljajo avtorji študije, se bodo težave, ki se sezonsko pojavljajo na področju voda v Alpah že danes, še zaostrele. Priporočila ekspertne skupine bo EEA v celoti objavila na začetku leta 2009 v približno 80 strani dolgem poročilu.

Trajnostna raba vode pa je tema, s katero se bo letošnje jesen začel ukvarjati švicarski nacionalni raziskovalni program NFP 61. Predvidena sredstva za izvajanje znašajo 12 mio. CHF. Cilj projekta je izdelati znanstvene podlage in metode za trajnostno ravnanje z vodnimi viri v Švici. Osnutke projekta je mogoče Švicarski nacionalni fundaciji predložiti do 20. januarja 2009.

Vir in več informacij na: <http://www.umweltbundesamt.de/uba-info-presse/2008/pd08-075.htm> (de), <http://www.nfp61.ch> (de/fr/en)

Voda je bistvena sestavina, potrebna za življenje ljudi, živali in rastlin.

© PIXELIO / Bernd von Dahlen

V Narodnem parku Stelvio / Stilfser Joch načrtujejo odstrel 1700 jelenov

Italijanski narodni park Stelvio/Stilfser Joch je nedavno odobril petletni načrt za odstrel 1700 jelenov znotraj območja parka (zunaj parka načrtujejo odstrel dodatnih 2000 jelenov). To naj bi zmanjšalo populacijo jelenov, ki zaradi premajhnega števila plenilcev stalno narašča, po drugi strani pa bi tako izpolnili zahteve prebivalcev, ki se pritožujejo zaradi škode, ki jo jeleni povzročajo v gozdovih in kmetijstvu.

Uradno to ne bo klasičen lov, ampak selektivno uravnavanje staleža, ki ga bo izvedlo izurjeno osebje parka. V resnici pa bodo lovci tisti, ki bodo streljali jelene in za vsak odstrel odšteli 168 evrov. Okoljevarstvene organizacije vodstvu parka očitajo, da je sprejel tako drastičen ukrep, ne da bi pred tem preveril, ali obstajajo tudi drugi, alternativni ukrepi.

Vir in več informacij: <http://www.wwf.it/client/ricerca.aspx?root=18548&parent=1979&content=1> (it)

Nove in stare poti v proizvodnji električne energije

Švicarski proizvajalec električne energije Rätia Energie namerava sodelovati pri gradnji elektrarne na črni premog v nemškem kraju Brunsbüttel. Rätia Energie svojo odločitev utemeljuje s tem, da potreb po električni energiji ni mogoče v celoti pokriti iz obnovljivih virov energije. Okoljske organizacije so zaradi investicij v termoelektrarno na premog, ki sodijo k proizvajalcem elektrike z najintenzivnejšo stopnjo CO₂, že izrazile svoje ogorčenje. WWF je švicarsko vlado pozval, da se pri kantonih zavzame za moratorij na gradnjo novih elektrarn na premog.

Nasprotno pa je avstrijsko podjetje EVN ubralo izvirno pot: jedrska elektrarna Zwentendorf zaradi izvedenega referendumu nikoli ni obratovala, a že čez nekaj mesecev naj bi se vanjo vendarle vrnilo življenje in namesto jedrske naj bi stekla proizvodnja sončne energije. Pozneje bo elektrarna razširjena z elektrarno na biomaso.

Več informacij na: <http://www.tagblatt.ch/aktuell/ostschweiz/ostschweiz/Ostschweiz:art639,1042187> (de), http://www.lemonde.fr/planete/article/2008/11/11/l-autriche-convertit-sa-centrale-nucleaire-fantome-a-l-energie-solaire_1117221_3244.html#ens_id=1116122 (fr)

O tem in onem

Mednarodni dan gora 2008 in varna prehrana

11. decembra povsod po svetu praznujejo mednarodni dan gora. Generalna skupščina Organizacije združenih narodov je po velikem uspehu mednarodnega leta gora 2002 sklenila, da bo ta dan vključila v svoj letni program. Letos bo v središču pozornosti nekoliko drugačna tematika, povezana s trajnostnim razvojem gorskih območij. Dan gora 2008 bo posvečen varnosti prehrane na gorskih območjih. Reklamno in informativno gradivo v različnih jezikih je objavljeno na spletni strani http://www.fao.org/mnts/intl_mountain_day_en.asp (en/fr/es).

Italija: luksuzno letovišče zaprto zaradi nevarnosti plazenja

Italijanska policija je prejšnji teden zaprla ekskluzivno hotelsko vas Village Resort v Pragelatu v Piemontu. Po mnenju sodišča je bil hotelski kompleks zgrajen ob vznožju pobočja, ki lahko kadar koli zdrsi v dolino. Investicija v letovišče, ki je bilo zgrajeno leta 2005 za olimpijske igre, je znašala 130 mio. evrov, od tega je 5 mio. evrov prispevala dežela Piemont. Trenutno policija vodi preiskavo zoper tehnike v občini Pregelato ter geologa, ki so dovolili gradnjo na tem območju, sicer klasificiranem kot potresno nevarnim. Da bi rešili prihajajočo zimsko sezono, so sedanji lastniki na območju letovišč, zoper katera sicer ni bila uvedena preiskava, takoj namestili infrardeče kamere, ki naj bi pravočasno odkrile morebitno plazenje.

Vir: La Stampa, 13. 11. 2008

Prijaznejši alpski gostitelji

V združenju Alpine Gastgeber bodo turistom in drugim obiskovalcem lahko hitro in enostavno posredovali informacije o kakovostnih, prijetnih in cenovno ugodnih prenočiščih na območju Zgornje Bavarske v Nemčiji, Salzburga in Tirolske v Avstriji, kmalu pa tudi v nemškem Allgäu. V projekt, ki ga podpira EU, se je že vključilo 400 sobodajalcev, sodelujejo pa lahko gostinski obrati v alpskem ambientu in z najmanj 40 posteljami. Poleg tega morajo le-ti biti v posamezni deželi razvrščeni glede na število zvezdic ali planik, gostom se morajo sobodajalci posvečati osebno, uporabljajo se regionalni proizvodi. Gostišča in manjši hoteli morajo gosta prepričati s prijaznostjo, družinskim vzdušjem in domačo izvirnostjo, ne pa s pohištvom prestižnih blagovnih znamk in tako imenovanimi templji dobrega počutja.

Več informacij: <http://www.alpine-gastgeber.com> (de)

Prireditve

Konferenca o zmanjševanju tveganja za naravne nesreče: **From Past Natural Disasters to the Challenge of Climate Change in Europe**. Pariz/F, 26.-28. 11. 2008. Jezika: fr, en. Organizira: Francosko predsedstvo EU.

Več informacij na spletnem naslovu: <http://www.risq-ue2008.fr/> (fr/en)

Posvet: **Usmerjanje razvoja (za)varovanih območij**. Ljubljana/SI, 28.11.2008. Jezik: sl. Organizirajo: Oddelek za geografijo FF Univerze v Ljubljani in Zveza geografov Slovenije ter drugi.

Prijave in informacije na: zavarovanaobmocja_posvet_ff@ff.uni-lj.si (si)

Mednarodna konferenca: **What future for a European strategy in favour of mountain massifs? A renewed vision of multi-level governance, sustainable development and territorial cohesion**. 11.12.2008, Chamonix/F; Jezika: de, fr, it, en, es; Organizira: European Association of Mountain regions.

Infos: <http://www.promonte-aem.net/AEM> (fr/en)

4. mednarodni strokovni sejem za energijsko učinkovito in trajnostno gradnjo. Bolzano/I, 22.-25. 1. 2009. Jezika: de/it. Organizira: Messe Bozen AG.

Več informacij na spletnem naslovu: <http://www.fierabolzano.it/klimahouse2009/> (de/it/en)

13. mednarodna konferenca o pasivnih hišah. Frankfurt/D, 17.-18. 4. 2009. Jezik: de. Organizira: Passivhaus Institut.

Več informacij na spletnem naslovu: <http://www.passivhaustagung.de/> (de/en)

Saj ni res, pa je...

... Matterhorn simbolično predstavlja moč Kirgizistana – tako je vsaj prepričan Kurmanbek Bakijev, predsednik te srednjeazijske države.

V okviru kampanje svojo državo namreč promovira s plakatom, na katerem sta Matterhornom ter slogan, ki pravi, da bo država močna kot gora na sliki, če bodo ljudje strnili svoje vrste in med seboj sodelovali. V Kirgizistanu seveda ne primanjkuje mogočnih gora, vendar pa predsednik domnevno zelo ceni neverjetno potrpežljivost Matterhorna, saj ta brez godrnjanja dopušča, da ga uporabljajo za oglaševanje čokolade, piva in vsega mogočega. In če švicarski proizvajalec čokolade Toblerone ne bo zadovoljen z novo konkurenco, se lahko maščuje in v prihodnje za oglaševanje uporabi ...

denimo, Leninov vrh.

Vir: NZZ 26.09.08